

Aanvulling Gesprekken NT2

EXPERTISECENTRUM
NEDERLANDS

Gesprekken voeren

Binnen de Taallijn worden regelmatig gesprekken gevoerd. Met NT2-beginners kan dit wel eens ingewikkeld zijn. Hieronder volgt een aantal algemene tips (Ramoult, 2002):

- Volg de interesses van het kind: observeer, vooral in het begin, wat het kind interessant vindt. In welke hoek speelt het kind? Waar tekent hij over? Neem hier de tijd voor. Sluit hier tijdens een gesprek op aan. Dit zal het kind motiveren om te luisteren en te praten. Ook eigen ervaringen van het kind kunnen goede aangrijpingspunten zijn voor een gesprekje.
- Zet het kind in de kring dicht bij de leidster/leerkracht. Zo is lichamelijk contact mogelijk en kan de leidster/leerkracht snel even iets duidelijk maken.
- Laat een kringgesprek niet te lang duren.
- Voer een gesprek bij voorkeur in een kleine kring. Voor het leren van het Nederlands zijn één op één gesprekken het meest geschikt.
- Geef kinderen de tijd om te wennen aan de taal. Liedjes, versjes en rijmpjes helpen hierbij. Blijf altijd praten tegen NT2-beginners, ook al zeggen ze misschien nog weinig terug.
- Geef tijdens een gesprek visuele ondersteuning: maak gebruik van plaatjes, voorwerpen, foto's, boeken, enzovoort.

Routines

Routines zijn ideale momenten voor taalverwerving: ze verlopen bijna altijd op dezelfde manier en komen regelmatig terug. Dit geldt ook voor het soort taal dat wordt gebruikt tijdens een routine: er is sprake van veel herhaling. Het is aan te raden om deze situaties, zeker in het begin, te gebruiken om de Nederlandse taalontwikkeling van NT2-beginners op gang te brengen. De kinderen leren dan woorden en zinnen waar ze direct iets aan hebben. Het zijn vaak woorden waarmee ze iets kunnen zeggen over hun welbevinden of zelfredzaamheid (Pot, 2006). Bovendien is het goed voor hun zelfvertrouwen als ze tijdens routines al snel kunnen meedoen met de andere kinderen. Verder zijn routines goede momenten om te controleren of de kinderen woorden begrijpen.

<i>Routines</i>	<i>Tips</i>
Binnenkomen en weggaan Dagopening Eten en drinken Opruimen Verjaardag	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="611 342 1372 593">• Doe een routine altijd volgens een vast stramien. Wanneer het tijd is om op te ruimen bijvoorbeeld, zingt de juf altijd een liedje. Wanneer het liedje is afgelopen, weten de kinderen dat ze stil moeten zijn en dat de juf gaat vertellen wat ze gaan doen. <li data-bbox="611 616 1372 1355">• Maak gebruik van vaste <i>zinspatronen</i>. Open de kring bijvoorbeeld altijd met: “Goedemorgen allemaal, ik ga eerst kijken of we er allemaal zijn. Goedemorgen Ali, goedemorgen...” Begin niet de ene ochtend met “Goedemorgen allemaal, hebben jullie allemaal lekker geslapen? Ik zie dat Kyra er niet is, en Mohamed ook niet”, en de volgende ochtend met “Goedemorgen, laten we eerst kijken wat we vandaag gaan doen.” Het is voor NT2-beginners fijn als de leidster/leerkracht zich voorspelbaar gedraagt, omdat ze dan weten waar ze aan toe zijn en wat er gaat gebeuren. Daardoor kunnen zij zich beter richten op de taal. Dat is veel moeilijker als zaken steeds anders verlopen. <li data-bbox="611 1377 1372 1579">• Maak gebruik van liedjes. Deze kunnen als herkenningspunt dienen. Zing liedjes niet te snel, want dan zijn ze voor de NT2-beginners moeilijker te volgen. <li data-bbox="611 1601 1372 1960">• Zorg voor voldoende visuele ondersteuning tijdens routines. Zo is het goed om pictogrammen voor het dagritme te gebruiken en daarmee een visueel dagschema te maken. Dit schema laat zien wat er gaat gebeuren en wanneer het kind weer naar huis gaat en wordt opgehaald. Gebruik de plaatjes van de verschillende hoeken op

	<p>het keuzebord ook in de hoeken zelf.</p> <ul style="list-style-type: none">• Koppel een NT2-beginner aan een taalvaardiger kind en laat deze koppels tijdens een routine samen iets doen, bijvoorbeeld opruimen of antwoord geven op een vraag.• Geef de NT2-beginner de verantwoordelijkheid voor een bepaalde (niet-talige) taak die hij leuk vindt of goed kan, bijvoorbeeld de beker van de juf wegzetten of de kwasten schoonmaken. Dit geeft zelfvertrouwen.
--	--

Ook bij de routines kan de leidster/leerkracht de TPR-methode toegepassen. Bij NT2-beginners begint zij met enkelvoudige opdrachten; pas als het kind een beetje is gevorderd probeert zij of het ook gecombineerde opdrachten begrijpt. Zo geeft de leidster/leerkracht tijdens de routine van het opruimen bijvoorbeeld de volgende opdrachten:

Enkelvoudig:

- Pak een boek.
- Ga zitten op je stoel.

Gecombineerd:

- Pak een boek en ga zitten op je stoel.

Het is belangrijk dat de leidster/leerkracht feedback geeft. Als het kind inderdaad een boek pakt, prijst zij het kind: "goed zo!". Reageert het kind niet, dan herhaalt zij de opdracht, terwijl ze naar de stapel met boeken wijst.

Ander voorbeeld:

Enkelvoudig:

- Was je handen.
- Droog je handen met de handdoek (of geef het kind een handdoek, terwijl je deze opdracht geeft).

Gecombineerd:

- Was je handen en droog ze met de handdoek.

In het begin doet de leidster/leerkracht de opdrachten nog samen met het kind, maar na verloop van tijd kan de NT2-beginner dit soort opdrachtjes alleen uitvoeren. De opdrachten kunnen eventueel worden voorgedaan door een kind dat al verder is. Het is in ieder geval belangrijk dat de leidster/leerkracht de opdrachten, en dat wat ze voordoet, altijd heel precies blijft verwoorden en dat zij controleert of het kind de opdrachten goed uitvoert.

Ontdekactiviteiten

Ontdekactiviteiten kunnen waardevolle momenten zijn voor NT2-beginners. Alle ingrediënten om taal te leren zijn er: kinderen krijgen veel kans om tijdens de activiteit te voelen, te ruiken en te kijken. Wanneer de leidster/leerkracht alles wat er gebeurt ook benoemt, koppelt zij het gedrag meteen aan taal. Bij een ontdekactiviteit kan de leidster/leerkracht overigens, net zoals bij het voorlezen van een prentenboek, van tevoren woorden selecteren die zij tijdens de activiteit wil aanbieden.

Bijvoorbeeld:

Een juf besluit een ontdekactiviteit met een appel te doen. Waar zou ze het over kunnen hebben? Ze komt tot de volgende vragen:

Hoe ziet een appel er aan de buitenkant uit? Zien alle appels er hetzelfde uit? Zijn ze altijd even groot? Als ik een appel doormidden snijd: hoe ziet de appel er aan de binnenkant uit? Hoe voelt dat? Voelt dat anders dan de buitenkant? Waar zouden die bruine pitjes voor zijn? Hoe smaakt een appel? Smaken alle appels hetzelfde? Vind je een appel lekker of vies? Hoe ziet een opengesneden appel er na een paar uur uit? Heeft de appel nog dezelfde kleur?

Ze realiseert zich dat deze vragen waarschijnlijk te moeilijk

zijn voor de NT2-beginners: ze kennen te weinig Nederlands om deze vragen goed te beantwoorden.

Daarom organiseert ze een extra kringgesprek met alleen deze kinderen. Ze wil de aandacht vooral richten op het uiterlijk van de appel. De woorden die ze in het gesprek zal aanbieden zijn: *de appel, rood, groen, wit, bruin, van binnen, van buiten*. Omdat de kinderen nog weinig Nederlands kennen, zal ze veel antwoorden als het ware zelf moeten 'geven'. Het "gesprek" zou als volgt kunnen gaan.

- Kijk, dit is een rode appel en dit is een groene appel.
- Nu snijd ik de rode appel door.
- Kijk, van binnen is de appel wit.
- Zie je dat?
- De appel is hier rood.
- En de appel is hier wit.
- Van buiten is de appel rood.
- Van binnen is de appel wit.
- Rood - wit.
- Nu pak ik de groene appel.
- Ik snijd de groene appel door.
- Kijk nu: de groene appel is van binnen wit.
- Van buiten is de appel groen.
- Van binnen is de appel wit.
- Groen - wit.

De juf geeft in dit gesprek veel informatie en bouwt veel herhaling in. Zij betreft de kinderen erbij door ze de appels te laten aanwijzen, de binnen- en de buitenkant te laten voelen, een stukje vast te laten houden, woordjes na te laten zeggen, et cetera. Ze controleert tijdens het gesprek steeds of de kinderen alles kunnen volgen. Het is goed om dit gesprek nog een paar keer te herhalen, bijvoorbeeld de volgende dag. Tijdens het gesprek kan dan de verwondering worden uitgesproken: "Hé, kijk, wat is dat? Zie je dat?" Door dit soort zinnestjes vaak te herhalen, zullen de kinderen die makkelijker overnemen.

De leidster/leerkracht kan de herhaling interessanter maken en meer het karakter van een ontdekkactiviteit geven, door na de eerste keer 'per ongeluk' een stukje appel te laten liggen.

- Kijk, wat is er nu gebeurd?
- De appel is bruin geworden!
- De appel is van binnen bruin.

Dit gesprek geeft eventueel de mogelijkheid om de verleden tijd aan te bieden:

- De appel was eerst wit.
- Nu is de appel bruin.

Tot slot kan de leidster/leerkracht na de ontdekkactiviteit een TPR-oefening doen, bijvoorbeeld:

- Zie je de rode appel?
- Pak de rode appel.
- Geef de groene appel aan Léon.
- Leg de groene appel op de stoel.
- Leg de rode appel op de tafel.

Bedenk trouwens dat het niet vanzelfsprekend is dat alle NT2-beginners bekend zijn met materialen, zoals klei, puzzeltjes, verf, lijm en de zandtafel. Om die reden kunnen ontdekkactiviteiten met dit soort materialen voor deze kinderen heel interessant zijn.

Werken in hoeken

Ook tijdens het spelen in de hoeken, bijvoorbeeld de huishoek, de bouwhoek en de verfhoek, kan worden gewerkt aan het Nederlands van de kinderen. Dit kan door het kind goed te volgen en daarop aan te sluiten: wat doet het kind, waar speelt het mee, speelt het met andere kinderen, speelt het graag in een bepaalde hoek, speelt het altijd hetzelfde spel? Wanneer de leidster/leerkracht met het kind meespeelt, kan zij het initiatief voor het spel meer bij het kind laten, terwijl zij bewust de taalverwerving probeert te bevorderen. Bijvoorbeeld:

De juf ziet dat Safira in de huishoek met de pop aan het spelen is. De pop wordt heel voorzichtig in bed gelegd en stevig toegestopt.

Leidster/leerkracht: "Oh, jij legt de pop in bed."

Kind: knikt, terwijl ze met haar hand het voorhoofd van de pop voelt.

Leidster/leerkracht: "O jee, is de pop ziek?"

Kind: "Ziek."

De juf pakt vervolgens een thermometer om de temperatuur te meten en legt ook haar hand op het voorhoofd van de pop.

Leidster/leerkracht/: "Oei, de pop is warm! Heeft de pop misschien koorts? Kom, we gaan kijken of de pop koorts heeft."

Het is belangrijk om mee te spelen, omdat de leidster/leerkracht de interactie (en dus het taalgebruik) dan kan verrijken door handelingen en voorwerpen te benoemen en door vragen te stellen. De leidster/leerkracht kan proberen om de kinderen op elkaar te laten reageren. Haar inbreng is belangrijk, omdat kinderen onderling vaak voor een groot deel non-verbaal bezig zijn of standaardzinnnetjes gebruiken, zoals "Deze hier" of "Niet doen". Bovendien vordert de taalontwikkeling niet sterk als twee kinderen samen spelen die beiden weinig Nederlandse woorden kennen. Dit wil overigens niet zeggen dat anderstalige kinderen niet met elkaar zouden mogen spelen. Ook de sociaal-emotionele ontwikkeling is immers belangrijk. Denk ook hier weer aan de vuistregels voor taalaanbod, interactie en feedback.

Ook in de hoeken kunnen TPR-oefeningen worden gedaan:

- In de verfloek, op een schoolbord of aan de tekentafel: de leidster/leerkracht beschrijft een afbeelding, huis, persoon, dier en de NT2-beginner tekent na wat hij hoort. De leidster/leerkracht kan ook eerst de hele tekening beschrijven en daarna stap voor stap. Tot slot kan ze samen met de NT2-beginner het eindresultaat bekijken, terwijl de beschrijving nog een keer wordt verteld. Op deze manier kan zij controleren of de tekening klopt en krijgt het kind meteen feedback op zijn werk. De tekeningen worden na afloop vergeleken en/of opgehangen. Deze activiteit kan in tweetallen, maar ook in een groepje worden uitgevoerd.

Bijvoorbeeld: in een groep is gewerkt met het thema 'wonen'. Tijdens het thema is veel tijd besteed aan het leren van woorden die met het huis te maken hebben, zoals *dak, deur, ramen, tuin*. De juf doet deze opdracht met één NT2-beginner. Ze beschrijft eerst de afbeelding:

- Ik zie een groot huis.
- Het huis heeft een dak.
- Het huis heeft een deur.
- En ik zie twee ramen.

Daarna begint ze samen met het kind met de tekening. De juf laat het kind op het bord tekenen en maakt ook zelf een tekening:

- Oké, teken eerst een groot huis. Met een dak.
- Ja, is het gelukt? Goed, teken nu een deur.
- Het huis heeft twee ramen. Teken twee ramen.

Tot slot bekijken ze samen het resultaat:

- Goed zo, ik zie een groot huis.
- Is dit de deur? Ja? Heel knap.
- Mijn huis heeft een groot dak, zie je? Heeft jouw huis ook een dak?
- En ik zie twee ramen. Heel goed gedaan! Heb ik ook twee ramen

getekend?

- In de huishoek of themahoek: richt de hoek samen met de NT2-beginner in. Waar zet je wat neer? "Zet de stoel naast de tafel, schuif de kast bij het raam, leg het kussen op de bank." "Doe de pan in de oven." "Moet de stoel bij de tafel of bij de keuken?"

- Alle hoeken: een speurtocht door de klas. De NT2-beginners gaan op jacht naar een schat en de leidster/leerkracht vertelt hoe ze de schat kunnen vinden. "Loop naar de huishoek." "Kruip naar de bouwhoek." "Hinkel naar de watertafel." "Ga terug naar de bouwhoek." Zo'n activiteit kan natuurlijk ook in de gymzaal of op het speelplein worden gedaan.
- In de bouwhoek: in deze hoek kunnen kinderen met name de voorzetsels goed oefenen en andere woorden die met ruimte maken hebben. "Bouw een hoge/lage toren." "Maak een smalle/brede brug." "Zet het paard (of ander klein speelgoed) op/naast het huis." Een TPR-oefening in de bouwhoek zou als volgt kunnen gaan:
 - Pak een *blok*.
 - Zet het *op* het andere *blok*.
 - Goed zo!
 - Pak *nog een blok*.
 - Zet het blok *op* het andere *blok*.
 - Ja, heel goed!
 - Je maakt een *toren*.
 - Pak *nog een blok*.
 - Ja, goed, je maakt een *hoge toren*.
 - Pak *nog een blok*.

De woorden *blok*, *op*, *nog een..*, *toren* en *hoge* worden in dit voorbeeld veel herhaald. Dit zijn de doelwoorden. Bovendien worden de voorwerpen echt benoemd, dus "Pak een blok" en niet "Pak die maar". Of "Zet het op het andere blok" en niet "Zet die er maar op."

